

Thu hút đầu tư khoa học và công nghệ từ trí thức kiều bào

✦ LAM VÂN

Ngày 9/2, tại TP. HCM, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Ngoại giao, Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam (VUSTA) cùng Hội Liên lạc với Người Việt Nam ở nước ngoài (ALOV) phối hợp tổ chức gặp gỡ trí thức kiều bào và hội thảo “Kết nối và đổi mới sáng tạo Việt Nam 2017”, cùng chia sẻ các bài học khởi nghiệp thành công; kinh nghiệm kết nối chuyên gia kiều bào với các đối tác trong nước để giải quyết các bài toán, dự án thiết thực và cụ thể qua chia sẻ tri thức mới, công nghệ hiện đại và kinh nghiệm quản lý tiên tiến.

Đây là diễn đàn để các trí thức kiều bào và các nhà quản lý, trí thức trong nước trao đổi về vai trò, khả năng đóng góp, đặc biệt là các đề xuất về các chủ trương, chính sách cần thực hiện để thu hút rộng rãi và phát huy hiệu quả nguồn chất xám của cộng đồng trí thức kiều bào đối với sự nghiệp phát triển khoa học và công nghệ (KH&CN) nói riêng và sự nghiệp đổi mới sáng tạo (ĐMST) của đất nước nói chung.

Tại buổi gặp gỡ, Thứ trưởng Bộ KH&CN Trần Văn Tùng đánh giá cao vai trò của đội ngũ trí thức kiều bào, một trong những nguồn nhân lực KH&CN quan trọng của đất nước. Vì vậy, việc thu hút, khơi dậy hơn nữa nhiệt huyết, trí tuệ của lực lượng này để đầu tư vào KH&CN, ĐMST là hết sức cần thiết. Ông cho biết, trong năm 2016, Bộ KH&CN đã triển khai nhiều sáng kiến và thu được một số kết quả. Điển hình, qua tiểu hợp phần “Chuyên gia giỏi nước ngoài về KH&CN và ĐMST, trong đó có người Việt Nam ở nước ngoài” thuộc Dự án ĐMST thông qua nghiên cứu KH&CN (Dự án FIRST) do Ngân hàng Thế giới tài trợ, đã kết nối được trên 540 chuyên gia giỏi ở nước ngoài. Trong đó, có khoảng 250 chuyên gia kiều bào đang làm việc và hợp tác với các viện nghiên cứu, trường đại học và các doanh nghiệp trong khắp cả nước. Bộ KH&CN cũng đã phê duyệt Đề án “Xây dựng mạng lưới chuyên gia Việt Nam trên thế giới”, với mục tiêu thúc đẩy, kết nối các chuyên gia Việt Nam trên toàn thế giới và các chuyên gia giỏi nước ngoài với các nhu cầu thực tiễn trong nước nhằm thu hút và sử dụng hiệu quả nguồn chất xám phục vụ phát triển đất nước. Năm 2017 và các năm tiếp theo, Bộ KH&CN sẽ tiếp tục phối hợp với Bộ Ngoại giao và các bộ, ngành hữu quan thực hiện tốt chính sách thu hút, trọng dụng, kết nối chuyên gia kiều bào ở trong nước và nước ngoài nhằm tăng cường việc chia sẻ tri thức hiện đại, kinh nghiệm quản lý tiên tiến, chuyển giao công nghệ và đề xuất các ý tưởng, sáng kiến, chính sách cụ thể nhằm thúc đẩy phát triển đất nước.

Theo TSKH. Nghiêm Vũ Khải (Phó Chủ tịch VUSTA), hiện có khoảng 400.000 người Việt Nam ở nước ngoài có trình độ KH&CN về các lĩnh vực cần thiết cho phát triển đất nước. Con số này chưa tính đến hàng trăm ngàn học sinh Việt

Trao đổi thảo luận tại hội thảo. Ảnh: LV.

Nam đang học các hệ cao đẳng đến đại học, trên đại học của thế giới, nhất là các nước có trình độ khoa học kỹ thuật phát triển. Trong thời gian tới, VUSTA sẽ nghiên cứu, xây dựng đề án thành lập một số tổ chức có vai trò trọng tâm là tập hợp, thu hút trí thức là người Việt Nam ở nước ngoài; hướng dẫn, hỗ trợ để các hội chủ động, tích cực thu hút trí thức Việt kiều tham gia thực hiện, đóng góp tài sản, trí tuệ phục vụ phát triển đất nước. Ông cho rằng, Việt Nam nên tổ chức Diễn đàn KH&CN Việt Nam hằng năm và đưa sự kiện này thành sự kiện quốc gia lớn nhất, thu hút trí thức Việt Nam ở nước ngoài và các nhà khoa học quốc tế.

Theo ông Nguyễn Phú Bình (Chủ tịch ALOV), hằng năm mới có khoảng 200 –300 lượt chuyên gia KH&CN là người Việt Nam ở nước ngoài về nước. Vì vậy, cần có giải pháp, cơ chế đột phá để tăng số chuyên gia về nước, tránh lãng phí nguồn lực này. Bên cạnh đó, hiện Việt Nam mới chỉ chú trọng đến năng lực, trình độ của người Việt Nam ở nước ngoài, mà chưa tận dụng được hết mối quan hệ của họ với các cơ quan, tổ chức quốc tế để đưa các nhà khoa học, nhà đầu tư cũng như công nghệ tiên tiến của nước ngoài phục vụ phát triển đất nước.

Tại hội thảo, những kết quả ban đầu về các doanh nghiệp khởi nghiệp của trí thức kiều bào tại Việt Nam cũng được chia sẻ. Điển hình như Hệ thống FABLAB Saigon và Đà Nẵng của ông Nguyễn Trọng Nhân (kiều bào Pháp); triển khai VietExd theo mô hình MOOCs đào tạo nhân lực chất lượng cao của ông Nguyễn Vinh (kiều bào Mỹ); mô hình Teach for Vietnam – phổ cập dạy tiếng Anh đại trà (Phúc Huỳnh – kiều bào Mỹ); Seamedia với các dự án phát triển bền vững dành cho cộng đồng (Trương Bảo Trân - cựu du học sinh),... Bên cạnh đó, với sự kết nối, hợp tác, giúp đỡ của trí thức kiều bào, TS. Nguyễn Ngọc Trung (Đại học Bách khoa

Hà Nội) và TS. Lê Đức Hùng (Đại học Khoa học Tự nhiên TP.HCM) cho biết đã triển khai thành công một số dự án như: Phát triển quy trình công nghệ chế tạo transistor có độ linh động điện tử cao, ứng dụng cho các thiết bị điện tử công suất và tần số cao (HEMT); Kỹ thuật thiết kế vi mạch số công suất thấp, công nghệ và ứng dụng,...

TS. Nguyễn Trí Dũng (kiều bào Nhật Bản) giới thiệu mô hình JAVINET, với những bài học kết nối doanh nghiệp Việt Nam - Nhật Bản cũng như đề xuất một số giải pháp có tính căn cơ, lâu dài để trào lưu khởi nghiệp ở nước ta đi đúng hướng và phát huy hiệu quả tổng thể lâu dài. Ông chia sẻ, nếu mỗi Việt kiều giúp cho Chính phủ, doanh nghiệp, nhân dân nơi họ đang sinh sống hiểu biết, yêu đất nước, mong muốn đầu tư, đóng góp cho sự phát triển của Việt Nam thì đất nước sẽ phát triển tốt hơn. □

Trí thức kiều bào chia sẻ những mô hình, doanh nghiệp khởi nghiệp. Ảnh: LV.

Điểm tin

✦ NHÀ VIÊN

Ngày 22/12/2016, tại TP. HCM, Cục Công tác phía Nam (Bộ KH&CN) phối hợp với Sở KH&CN TP. HCM tổ chức **hội thảo “Phát triển thị trường KH&CN khu vực phía Nam – Từ thực tiễn TP. HCM”**. Nội dung hội thảo xoay quanh các vấn đề liên quan đến cơ chế, chính sách về phát triển thị trường KH&CN; kinh nghiệm thực tiễn từ TP.HCM; hoạt động ươm tạo, khởi nghiệp và sàn giao dịch công nghệ; xã hội hóa hoạt động KH&CN; hoạt động định giá công nghệ phục vụ chuyển giao, thương mại hóa công nghệ,... Nhiều ý kiến cho rằng, điểm nghẽn lớn nhất là cách làm chính sách thị trường hiện nay chưa thực sự đi vào thị trường, nghĩa là người làm chính sách cho thị trường KH&CN chưa cập nhật tư duy thị trường, chưa đứng ở góc độ của các nhà khoa học, doanh nghiệp, mà ưu tiên thuận lợi cho công tác quản lý. Do vậy, cần đổi mới tư duy làm chính sách, quản lý nhà nước, phát triển thị trường KH&CN cần tuân thủ theo quy luật kinh tế thị trường. Mặt khác, cần tác động tăng cường mối liên kết cung – cầu, đào tạo – nghiên cứu, phát triển các khâu trung gian là định giá, tư vấn công nghệ, tư vấn xây dựng chính sách,...

Ngày 28/12/2016, Sở KH&CN TP. HCM chính thức **công bố Chương trình Hỗ trợ đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp giai đoạn 2016-2020**. Một trong các công cụ hỗ trợ của Chương trình này là chương trình SPEEDUP 2017 (hỗ trợ dự án khởi nghiệp đổi mới sáng tạo) với mức hỗ trợ lên tới 2 tỷ đồng/dự án cho các cá nhân, nhóm cá nhân, doanh nghiệp đăng ký kinh doanh tại TP. HCM trong vòng 5 năm trở lại đây có dự án khởi nghiệp ĐMST mà chưa nhận được sự hỗ trợ từ ngân sách nhà nước. Chương trình SPEEDUP nhận hồ sơ từ ngày 1/1/2017, tuyển chọn hỗ trợ các dự án khởi nghiệp sáng tạo thuộc tất cả các lĩnh vực, trong đó ưu tiên các dự án thuộc 4 ngành công nghiệp trọng yếu gồm: cơ khí - tự động hóa; hóa - hóa dược - nhựa - cao su; điện tử - công nghệ thông tin; chế biến tinh lương thực thực phẩm và công nghệ sinh học.

Đại diện các đơn vị tham gia chương trình tại buổi công bố. Ảnh: NV.

Ngày 23/12/2016, Sở KH&CN TP. HCM tổ chức **hội thảo “Thị trường KH&CN và truyền thông”**. Nhiều yếu kém trong các khâu trung gian của thị trường KH&CN, trong đó có truyền thông, đã được các nhà khoa học, nhà quản lý, doanh nghiệp, cùng các nhà báo mổ xẻ, đối thoại thẳng thắn. Trong đó, có nguyên nhân là do các bên chưa hiểu nhau, chưa thực sự tìm được tiếng nói chung. Cùng với việc ra mắt cổng thông tin hỗ trợ hoạt động đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp; cổng thông tin sáng kiến cộng đồng; triển khai các hoạt động truyền thông về chương trình phát triển thị trường KH&CN nhằm quảng bá các nội dung, chính sách về KH&CN của Thành phố, Sở KH&CN TP. HCM cũng đồng thời cam kết tổ chức thường xuyên các buổi hội thảo, tọa đàm, để các bên liên quan có thể đối thoại, tháo gỡ những vướng mắc và chung tay tạo ra thay đổi trong truyền thông, hỗ trợ hữu hiệu việc phát triển thị trường KH&CN.

Phó giám đốc Sở KH&CN TP. HCM Nguyễn Khắc Thanh chủ trì hội thảo. Ảnh: NV.